

Qanoq iliorluta nipilersortartut namminersortutut allatuulli akileraartarnikkut periarfissaat qulakkeerniarsinnaaneri pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.
(Inatsisartunut ilaasorta Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoq)

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiatut siunnersuummut qujanaq.

Nunatsinni nipilersortartunik eqqumiitsuliortunillu allanik pikkorissorpassuarnik peqarpugut. Nipilersortartut eqqumiitsuliortullu inuiaqatigiit inuuffigisavut ilusilersueqataaffigaat aammalu kulturikkut inuunitta assigiinngisitaarneranut pisuujuneranullu tapersiisarlutik.

Inuussutissarsiutigalugu nipilersortartut eqqumiitsuliortullu akileraartarnikkut ullumikkut namminersortutut inuussutissarsiuteqartutut allatuulli pineqartarput. Akileraartarnikkut maleruagassat atuuttut nipilersortartunut eqqumiitsuliortunullu atuutsinneqartut namminersortutut inuussutissarsiuteqartut sinnerinut atuutsinneqartut assigiipput, taakkumi saniatigut isertitaat namminersortutut inuussutissarsiuteqartunut isertitatut B-tut nalunaarsorneqartarput.

Akileraartarnikkut maleruagassat atuuttut aallaavigalugit isertitat ilaat aningaasarsianut isertitat (isertitat A-t) aammalu inuussutissarsiutigalugu isertitat (isertitat B-t) isertitat A-t akornanni inissisimapput. Ilaatigut assersuutigalugu nipilersortartut eqqumiitsuliortullu allat ilaasa isertitaat taakkununga ilaallutik.

Tamanna assersuutigalugu nipilersortartumut, sumiiffimmi nipilersorfiusartumi aliikkusersuisartumut, atuuppoq. Matumani nipilersorfiusartup akileraarutaagallartussaag ilanngaatisussaavaa (isertitat A-tut) nipilersortartumut akissarsititsinermi aammalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nipilersortartoq sinnerlugu akileraarutit akiliutigineqarlutik.

Naak pisuni taamaattuni nipilersortartumut akiliutit akileraarutininik A-nik ilaqaraluartut, nipilersortartoq, nipilersornermini tusarnaartitsinerminut atatillugu, aningaasartuutiminik ilanngaateqarnissaminut aamma pisinnaatitaaffeqarpoq. Nipilersortartumut akissarsiat isertitat A-junersut imaluunniit naamik nipilersortartumut akileraartarnikkut aammalu aningaasatigut inenera assigiippoq.

Siunnersuuteqartoq allappoq ”nipilersortartut allatuulli namminersortutut aningaasartuuti-minnut ilanngaateqarsinnaallutik ataavartumik akileraarsinnaatitaasussaagaluarput.” Ullumikkut killiffik taamaareerpoq.

Aningaasartuutit isertitanik isertitsinermit attuumassuteqartut ilanngaatiginissaannut isertitaasut isertitat A-tut B-tulluunniit isigineqarnersut eqqartuussivimmut apeqqutaatinneqanngilaq. Assersuutigalugu atortunik il.il. assartuinermit aningaasartuutit. Nipilersortartut namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlataqartut allat assigalugit

nipilersuutiniq pisiortortariaqarnerminnut malittarisassat atuuttut ilanngaatineqarsinnaatitaareerput.

Nipilersortartut il.il. akileraarutiniq ilanngaaffigineqarnatik misigisaqarnerannut pissutaasut tunngaviatigut assigiinngillat. Namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlataqartut allat assigalugit aningaasartuutit ilanngaateqarsinnaatitaasut nammineerluni nalunaarsornissaat isumagineqassaaq. Tamatuma saniatigut ilanngaatit aningaasartuutitut ilanngussartallit uppersarneqarsinnaassapput. Akileraarusiineramik suliani aalajangersimasuni Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit aningaasartuutit ilanngaateqartussaataasut imaluunniit inuinaat aningaasartuutaat ilanngaateqartussaataasut pineqarnerisut aalajangerneqartarpoq.

Akileraartarnikkut aaqqissuussinitsinni pingaartutut inissisimavoq aningaasat tunniutinnginneranni akileraarutit ilanngaatiginissaat, taassumalu kingorna isertitat sapinngisamik aallaavianni akileraaruserneqarnissaat. Tassa imaappoq isertitat akiliutigineqaraangata akileraarutitaqassapput aammalu akileraarutit akilerneqartassallutik.

Aningaasat tunniutinnginneranni akileraarutiniq ilanngaateqartarneq marlunnik aammalu nalinginnaasunik iluaqutitaqarpoq:

- 1) akileraarutiniq akiliisitsiniartarneq annertuumik pisariillissaaq aammalu
- 2) akiitsunissinnaaneq annikillisinneqassaaq aammalu qernertuliorluni sulinermit aarlerinaatit annikillisinneqassapput.

Iluaqutissartai atuupput, apeqqutaatinnagu aningaasarsialik nipilersortartuunersoq, timersortartuunersoq, aalisartuunersoq imaluunniit allatut sulisuunersoq.

Aningaasat tunniutinnginneranni akileraarutiniq ilanngaateqartarneq maannakkut akileraartarnikkut maleruagassatsinni atuuttuni toqqammaviuvoq. Periuseq atorneqartoq akiliisitsiniarnermut sulianik apparsaavoq aammalu akileraartarnermi allaffissornerup pisariitsuunissaanut ilapittuutaalluni. Isertitat amerlanerutillugit, isertitat A-tut akileeqqusisoqassaaq, taamaasillunilu allaffissorneq pisariinnerulerluni. Tamanna aamma innuttaasumut pisariillisaavoq.

Katersuunnermi matumani Inatsisartut imm. 17 oqaluuserissavaat, taannalu siunnersuut isertitat B-tut maannakkut inissisimasut assigiinngitsut siunissami isertitat A-tut nalunaarsorneqartalernissaat pillugit imaqqarpoq. Allannguuteqarnermi siunertat pingaarnertit ilagaat akileraartarnermi allaffissornerup aammalu akileraarutiniq akiliisitsiniarnerup pisariillisarneqarnissaa.

Naalakkersuisut akileraartarnikkut aaqqissuussinerup pisariitsuunissaa pitsaanerulernissaalu angorusuppaat, tassanilu apeqqutit matumunnga assingusut ilanngunneqarnissaat aaqqissuusseqqinnermut ilanngunneqarnissaat naatsorsuutigineqarluni. Tassunga atatillugu sakkussat qitiulluinnartut ilagaat aningaasat tunniutinnginneranni akileraarutiniq ilanngaateqartarneq. Inuttaasunut aammalu oqartussanut iluaqutissartai annertunerupput suliffeqarfiit akileraarutissanik ilanngaasiisussaataitaaneranniit.

Qujanaq.